

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

† Andrej Einspieler.

Od dne 18. januarija krije hladna zemlja na pokopališču v Celovcu truplo, „očeta koroških Slovencev“ — msg. Andreja Einspielerja. O njem žaluje vse slov. ljudstvo in vzdihuje, kdo ga vtolaži? Kdor bi se tega lotil, poskusil bi nekaj, kar ni v moči človeka. V tem še nam ostane le zaupanje v Boga, in to nas ne ukani. Ljudstvo, ki izpoznavajo svoje može ter jih časti — tako ljudstvo ni za to, da se prepusti na milost in nemilost tuji, kruti sili.

In slov. ljudstvo je izpoznalo, kaj mu je ranjci Einspieler bil, že lani, ko je vrelo trumoma v Sveče, da počasti zlatomašnika in sedaj, ko je segla nemila smrt po tem izglednem možu, storilo je isto ter mu je izkazalo zadnjo čast spremljaje ga na večni pokoj. Pogreba, kakor ga je imel Einspieler uno sredo v Celovcu, ni ga bilo v kratkem na slov. zemlji, še manj pa v mrzlem Celovcu. To pripoznajo tudi listi, ki nimajo za Slovence, ki se žrtvuje za slov. ljudstvo, druge, kakor grde besede.

To je ranjci Einspieler čutil, more biti huje, kakor pred njim kedaj kdo drugi. A blagi mož se tega ni ustrašil ter je stal trden, kakor skala na braniku, za blagostanje slov. Korošcev. Da-si ni doživel tega, za kar je njegovo blago srce gorelo, to tolažbo pa je vzel s seboj v grob, da ga je ljudstvo umelo in to mu je bilo v zadoščenje — nekaj, kar navdaja tudi nas z zaupanjem, da njegovo delovanje ni bilo in ne ostane brez uspeha. Seme, katero je vsejal v srca slov. Korošcev, poganja in daje upanja, da bode bogata, prej ali slej srečna žetev.

Ranjci Einspieler se je porodil dne 13. novembra 1813 pri „Mežnarju“ v Svečah, lepi vesi, ki leži v spodnji Rožni dolini na Koroškem. Njegovi stariši sicer niso bili bogati a za to srečni, ker so bili pobožni kristjani in lahko se umeje, da so tudi njih otroci bili taki, najbolj pa še morebiti mali Andrej. Šole še takrat ni bilo v Svečah in so se otroci učili

najpotrebniših reči pri župniku. Župnik Erkar je kmalu izpoznal, da ima mali Andrej bistro glavo ter ga je zato spravil brž, ko se je dalo, v Celovec v šole. Ondi se je tudi srečno izšolal ter je tudi leta 1834 prejel mašniško posvečenje. Za kaplana je bil mladi Einspieler osem let na deželi, leta 1846 pa je prišel v Celovec na mestno župnijo. Tu je ostal do leta 1852; to leto pa je postal profesor na tamošnji realki za veronauk in slov. jezik. Za oboje je bil ves čas življenja imel veliko veselje in lahko si mislimo, da je storil na tej šoli veliko za slov. ljudstvo. V tem času je našel pa še le prav svoje delo, postal je učitelj ne samo v šoli in cerkvi, ampak tudi v pismu, slov. Koroščem.

Leta 1851 je bil v vrsti onih blagih mož, ki so vzbudili novo društvo, družbo sv. Mohorja. Einspieler jej je bil prvi predsednik in v odboru te družbe je ostal do konca ter mu je bil, kar smemo reči, duša. Poleg tega pa je izdajal še mnogo listov, deloma nemških, deloma slovenskih. Od leta 1860 je pa še stopil na širje, na političino polje in leta 1863 je bil že poslanec v dež. zboru Koroškem. Zastopal je svoje volilce brez strahú in vztrajno a za to so iskali nasprotniki, kako da bi ga potisnili v stran. To se jim je za nekaj časa tudi podalo, kajti spravili so ga za mesec dni v ječo, kriv je bil tega nek dopis, ki so ga njemu vpisali v greh a tudi ječa ga ni ugnala. Leta 1871 so si ga izvolili kmetje Velikovskega okraja za poslanca in leta 1880 so mu dali isto čast že v tretje.

Da se je ves ta čas poganjal za koristi svojih volilcev in poprek slov. ljudstva na Koroškem, vztrajno in z velikim pogumom, ni treba da še posebej opomnimo. Ker je leta 1882 dovršil 30 let svoje službe na c. kr. realki, prosil je za pokojnino ali zato še ni šel v pokoj za slov. ljudstvo. Začel še je le sedaj prav delati za-nj v novem slov. listu, v „Miru“. V njem je budil v Koroškem slov. ljudstvu zavest, da je slovensko ter mu je lepo kazal, da

ni dobro, če se prepusti napetim Nemcem za malovredno podlago.

Zadnja leta jelo mu je pešati truplo in da si mu je eno oko že bilo službo odreklo, zato še vse eno ni odložil peresa ter je še prej, kakor slej delal od jutra do večera — za slov. ljudstvo. Lani meseca decembra pa ga je priklenila bolezen na postelj in blagi mož je v njej veliko trpel. Več pa, kakor bolezen, prizadejala mu je skrb, kaj bode za slov. ljudstvo, če ne najde mož, ki ga bodo branili zoper hudo silo, katero mu dela ravno v teh dneh nesrečno strankarstvo — strankarstvo, ki je le mogoče pri ljudéh, ki nimajo ne vere, ne kršč. ljubezni.

Še le, ko je vedel, da ostane njegov list, krepki „Mir“, odleže mu nekaj, toda ne za dolgo. V ponedeljek, dne 16. januarja vzdihne blagi mož svojo dušo ter se poda na večni pokoj. Naj mu bodo v večni spominj njegove lastne besede. „Predragi“, rekel je lani pri zlati maši. „preddragi, kmalu, prej ali slej bote slišali: Einspielerja so pokopali! Oj prosim vas, kedar to slišite, tedaj nikar ne pozabite na me, tedaj molite za me in obljubim vam, da tudi jaz, ako pridem po božjem usmiljenju v nebesa, ne pozabim vas v nebesih, ne pozabim slov. ljudstva, ki mi je nad vse predrago“.

Večnaja mu pamjet!

Ali uradujejo gosp. c. kr. notarji v Ptujju za Slovence slovenski?

Ni še dolgo temu, kar smo Slovenci povpraševali, ali slovenščina, naš materni jezik, kaj velja pred sodnijsko gospodo in pred politično oblastjo, ali ima listina ali pismo, katero spiše za Slovence notar ali advokat slovenski, tisto veljavo, kakor nemško pisana listina ali pismo. Zdaj kaj takega več ne vprašamo, ker nas skušnija uči, da slovensko pisana listina ali pismo ravno toliko velja, kakor nemška in da Slovincu le slovenska pisma ugajajo, ker so edina za Slovence razumljiva. Kako bi drugače bilo mogoče? Kar vidim sam, to vem, da je tako, sicer pa zna Bog, kako stoji v pismu!

Pravi Slovenec zaradi tega terja v vsakem uradu, kjer ima opraviti, da se za njega pišejo zapisniki slovenski, da vé, kaj podpiše, da c. kr. notarji in advokati delajo za njega slovenske listine in pišejo vsa druga pisma slovenski. To je pravega Slovence pravica in dolžnost, ker sicer se zaničuje sam in podlaga je tujčevi peti!

Slovincu tudi ni treba prosjati za svoje pravice, ker je ravno tako avstrijskega cesarja podanik, kakor Nemeč, Madžar in Lah; on sme tako po konci nositi glavo, kakor jo nosijo drugi avstrijski državljani.

V tej zavesti podal se je pred kratkim

posestnik iz slovenskih goric, kateremu je žena umrla, k c. kr. notarju dr. Filaferu v Ptujju, ker je bil zaradi zapuščinske razprave poklican. On terja mirno in pohlevno, da spiše g. notar zapuščinski zapisnik slovenski. Ali glejte, kaj se zgodi! G. c. kr. notar, ki živi že toliko let od Slovencev, ni hotel napisati slovenskega zapuščinskega zapisnika, ker tega ne zna; raztogotil se je in je kričal, da ne bode nikdar slovenskega zapisnika napisal. Ker pa mož, ki je terjal slovenski zapisnik, nemškega ni hotel imeti, katerega mu je ponujal g. notar, je zapustil pisarno in šel je mirno domu.

G. notar pa je napisal poročilo do c. kr. okrajnega sodišča, katero mu je bilo razpravo izročilo, toda to je v poročilu zamolčal, zakaj se razprava ni pred njim vršila. Zapuščino razpravljala je potem sodnija, vdovec dobil je slovenski zapisnik in je dosegel to, kar je hotel imeti.

Ravnanje g. c. kr. notarja treba si je zapomniti, in vsakdo vé, zakaj da je to potrebno. Dodati temu golemu poročilu nočemo ničesar, ker bi sicer morali izpregovoriti dosti ostrih besed, kar bi bilo čitateljem v škodo, ker lista ne bi dobili v roke. Uspeh pa, katerega je dosegel mož Slovenec, naj nas uči, da moramo biti trdni, kjer hodi za naše pravice.

Gospodarske stvari.

Katero je bolje, krone sadnih dreves pri presajanju porezati ali prvo leto neobrezane pustiti?

Zadnja leta začeli so gospodarji prav marljivo sadno drevje saditi. Ni še pa zadosti, da smo drevo dobro vsadili, temveč moramo ga še nadalje oskrbovati, in največ odvisno je še od obrezovanja.

Mnogokrat beremo, da sadjerejci še niso ednih misli, eni so za obrezovanje in drugi nasproti. Tudi vidimo večjidel novo nasajeno drevje neobrezano. O tem hočem torej nekaj iz svoje skušnje poročati.

Nasprotniki obrezovanja pravijo, da je prvo leto drevce še slabo; ker se mu nekaj korenin poreže in rani, kako bi potem rasti zamoglo, ko bi mu še veje do 4. očesa porezali? To je ravno nasprotno.

V spomladi leta 1883 nasadil sem okoli 100 jabelčnih dreves in vse, razun 5, sem do štrtega očesa okrajšal. Sosedje so se mi smejali, češ: Tako lepe vrhe, pa poreže ali ni to škoda? Vsi porezani so pognali do dva čevlja dolge mladike, katere sem drugo leto spet za tretjino okrajšal in vsled tega dobili so čvrste krone.

Neporezani so pa le komaj malo pognali in drugo leto cveli. Ker so le slabo rastli, sem

jih lansko leto precepiti moral in so za drugimi precej zaostali.

Neporezano drevo le popke požene, nikar pa čvrstih mladik; hitro cvete, pa sad potem večjidel odpade ker nima zadosti soka. Kako zamorem potem tako drevo drugo leto obrezati? Ker ima že mnogo cvetnih popkov, bo cvelo, kar je v spomladi res lepo, pa v les bo slabo rastlo, čeravno ga za polovico okrajšajš.

Tako drevo ostane navadno slabo, ima tenke veje, katere lahko sneg polomi, in če še klaverno raste, bo sad veje na zemljo potegnil, in če ga dobro ne podpreš, ti bo sad veje polamal. Najbolje je, da drevo, katero ima šibke veje, precepimo, sicer ga lahko sad, burja ali sneg polomi, nimamo ž njim veselja in malo dobička.

Nasproti pa prvo leto obrezano močne, dolge mladike požene, katere imajo samo lesne popke in še ne cvetejo drugo leto. Če so mladike dolge, je potrebno, da se drugo leto še za eno tretjinko okrajšajo, in tretje leto bo drevo spet dolge in močne mladike pognalo in lepo čvrsto krono dobilo, iz katere se poznej le pregoste veje izrežejo. Poglejmo izgled tudi pri cepljenju. Zakaj cepič do 4 ali tretjega očesa odrežemo? Vsakemu je znano, da če bi celi vrh cepiča pustili, bo le ozelenel ali kratke mladike pognal, nasproti pa, če samo eden vrh pustimo, bo krepko pognal. F. P—k.

Sejmovi. Dne 28. januarija v Artičah in v Poličanah (za svinje). Dne 30. jan. v Radgoni. Dne 1. febr. v Jurkloštru, v Lučanah, na Bregu, v Ptuju in v Imenem. Dne 3. febr. pri sv. Juriju na Ščavnici, v Jarenini in v Vidmu.

Dopisi.

Iz Celja. (Čast. šolske sestre.) Božičnica, kojo je priredilo „kat. podporno društvo“ pri šolskih sestrah, se je jako povoljno vršila. Pred mnogobrojnim občinstvom so otroci dekliške šole šolskih sester prav lepo deloma deklamovali, deloma primerne božične pesmice s spremljevanjem harmonija prepevali. V novič smo zopet imeli priložnost prepričati se, da dekliška šola šolskih sester leto za letom napreduje, in pač zasluži, da se vsestransko podpira in to osobito, ker tej šoli se bomo morali zahvaljevati, ako se duh laži-liberalizma, koji s svojim strupom žalibog tudi prosto ljudstvo blizo mest že okužuje, od naše okolice odbije, okolica pa to ostane, kar je dozdej „verno slovenska“. — Po vsporedu je načelnik društvu, g. župnik Žičkar v primernem govoru razložil pomen slovesnosti, opozarjal občinstvo na sivolasega starčka v Rimu, sv. Očeta, kateremu se ravno sedanji čas poklanja ves svet, katoliški in nekatoliški, in kojega zlata maša je vse ka-

toličane napolnila z novim navdušenjem za prave svetinje sv. cerkve; slednjič je opominjal otroke, naj bodo hvaležni dobrotnikom svojim, posebno največjemu dobrotniku društva Njih preuzvišenosti premilostljivemu knezu in škofu Jakobu Maksimilijanu, kateri bodo v tekočem letu obhajali 25letnico kot škof in 50letnico kot mašnik. Potem je visokorodna gospa pl. Vašič razdelila obleko, obutev itd. med uboge otroke. Vse dobrotnike in prijatelje našega društva bode gotovo zanimalo zvedeti, da je odbor kat. podp. društva v svoji seji na praznik sv. Štefana sklenil, delokrog našega društva razširiti na celo škofijo, da se bodo tudi po družih trgih in mestih naše vladikovine zamogle posebne dekliške šole pod vodstvom šolskih sester ustanovljati,

Iz Celjske okolice. (Občinska volitev v.) Še menda nikdar ni nič razburilo tako duhove v celej naši občini, kakor zadnja volitev za občinski odbor. Nemški Celjani, ki hočejo povsod imeti svoj nos, povsod zvonec nositi, napenjali so vse strune, da se v naši občini zdržijo na krmilu. Kričali so torej in pisali vedno, da treba voliti v odbor take može, ki bodo mestu prijazni, t. j. take, ki bodo k vsemu prikimali, kar hočejo Celjani imeti; može, ki bodo gledali pred vsem na to, kar bo Celjanom na korist, ne pa naše občini in pa slovenskim kmetom. Mi Slovenci smo se pa sopeset pripravljali, da položimo pri naši občini nemškutarijo v grob, ter pometemo iz občinske hiše tiste čudne strijce, ki jih je rodila slovenska mati, pa nočejo biti Slovenci, nego se bratijo z našimi sovražniki, ki so rajši sluge nemških Celjanov, kakor bi bili samosvetni slovenski gospodarji. — Dne 9. januarija volil je III. razred. V tem je 513 volicev. Volitev trajala je torej tudi od 9. ure zjutraj pa do 10. ure zvečer. Borba bila je huda. V tem razredu je namreč sila mnogo Celjanov. Skoraj vsaka hiša v Celju ima v naši občini kak travniček ali njivico. Vsi posestniki takih hiš v Celju imajo torej tudi volilno pravico. In Celjani so privlekli vse na volišče, kar leze in gre; če kateri ni mogel hoditi, sta ga pa dva na pol vlekla, na pol nesla v volilno dvorano. Vosednej krčmi imeli so svoj tabor. Tam se je najprej vsak „okrepčal“, potem sta ga spremila, ko je prišla vrsta nanj, po dva možiclja k volitvi. Ne 5 Celjanov menda ni izostalo. Pa vse ni pomagalo nič. Naši kmetje stali so, kakor skala. Tudi taki volilci, ki imajo po več ur hoda v Celje, prišli so, da pričajo s svojim glasom za narodno reč. Tako so prišli skoro v polnem številu iz Levca, iz Trnovelj, iz Teharja in celo iz Galicije, Št. Martina v Rožni dolini, Št. Jungerte itd.; vrli Trnovljčani so rekli: Celjani se vtikajo v naše volitve, moramo pa tudi mi začeti jim povračevati! Kakor

rekli, tako tudi storili! Tudi iz domače Celjske občine prišli so skoraj v popolnem številu posebno iz Lokrovca, Ostrožnega, Dobrove, Medloga, Banega in Kočnice. Slava jim! Takoj v začetku smo bili v večini; kmalu je znašala naša večina 50 glasov, in pri tem je ostalo vseskozi, kedar so proti koncu Celjani pritisekali. Kmalu so se ti sami prepričali, da je volitev v III. razredu za nje zgubljena. Vže popoldne je nek Celjan pravil, da so Celjani vže „hin“; in res bili so „hin“. Njihovi kandidati dobili so po 134 glasov; skoraj le od Celjanov, obrtnikov in trgovcev, in od malega številca zaslepljenih kmetov; naši pa so dobili po 186. od samih vrlih kmetov.

Iz Griž ob Savinji. „Vse za vero, dom in cesarja!“ To geslo je tudi nam Grižanom čez vse. Zvedite, ljubi bralci „Slov. Gospodarja“, da se tudi mi oživljamo z božjo pomočjo. Ponosni smemo biti na novo farno cerkev, ki so si jo farani le z milodari postavili. Leta 1883, na dan sv. Rešnjega Telesa, so nam č. g. župnik blagoslovili prvi vogelni kamen. Kar je za cerkev bilo potrebno, bili so tudi hitro poskrbeli, posebno pa so nam letos našo cerkev s prelepim kinčem ozaljšali. Poskrbeli so namreč novi tron sv. Pankracu, 12 bronastih pozlačenih svečnikov, potem podobo Marije sv. rož. venca. Slikana je prav okusno in pravilno, predstavlja namreč, kako je Marija sv. Dominiku sv. Rožni venec izročila. Slikal jo je slavni Jakob Brolo. Poskrbeli so nam tudi prekrasni bronast svečnik s 24. svečami s podobo sv. Barbare v sredi. Darovali so ga pošteni Grižki rudokopi. Le-ta stane nad 600 gld. av. velj. Vse to se je blagoslovilo na žegnansko nedeljo. Hvala Bogu! Imamo tedaj v večjem dodelano hišo Gospodovo, ki se prijazno ozira po Savinjski dolini in kaže s svojim zvonikom pot proti nebesom. Bog nam ohrani č. g. župnika še mnogo, mnogo let zdravih in veselih, bili so glavni steber pri tem delu. Bog daj še mnogo tako vnetih delalcev za čast Božjo in za blagor njim izročeni župljanov. Tudi pri občinskih stvaréh smo pri svojem. Imamo domačega občinskega predstojnika, poštenega Slovenca in vernega katoličana. Sploh vse Griže imajo le slovenski obraz, še med fanti se le narodne pesmice pojó, n. pr. „Naprej zastava Slave“ i. dr.

Od Mure. (Na poti!) Po slovenskih goricaх popotovaje se nakanim proti zapadu, da si najdem mejo med Slovenci in Nemci. Prvi večer pridem v Svičino, poiščem krčmo poleg cerkve. Tukaj slišim le nemško govoriti. Govor me je zanimal, ker je bilo menjenje o podpisu za nemške pridige. Gledal sem na dotični zapisnik, katerega je eden pričujočih premetoval, od daleka in med podpisi videl sem ime Fridrich in drugih. Delal sem se prijaznega in sem pozvedaval, ali je Fridrich blizo cerkve. — On

ni naše fare, mi eden odgovori. V katero faro pa da sliši, nisem mogel izvedeti. Tukaj je tedaj meja med Slovenci in Nemci, se mi je celo noč sanjalo. Žalosten vstanem in se hočem vrniti nazaj do Mure, ker sem svojega potovanja namen dosegel. Pa čudo! Na poti proti cerkvi srečujem ljudi, in rečem „Guten Morgen“, pa dobim odgovor: Bog daj! Poprašam ali so to domači Slovenci? Da! dobim odgovor. Idem tedaj dalje proti zapadu do Ivnika. Potoma srečujem ljudi, jih nagovorim nemški in slovenski in na oboje so mi odgovarjali. Gredé premišlujem, da tukaj med Slovenci in Nemci ni trde meje. Med prebivalci nisem nobenega prepira slišal zavoljo jezika. Le na pol omikani nemčurji zabavljajo. — Oh srečen kraj! izdihnem, kjer Slovenci in Nemci v lepem miru in edinosti med seboj živé in se vrnem v svojo samotno bajtco do Mure nazaj.

Iz Bučkovec pri Mali nedelji. (Marsikaj.) Huda zima se je umaknila toplejšim dnevom. Ljudje pridno napeljujejo gnoj v vinograde. lep je saninec ali sanjak, kakor pri nas pravijo. Vina še se je precej pridelalo ali za polovico slabše in cenejše, kakor pred lanskim. Bliža se nam izpit, za velikonočne listke. Marsikateri fant in dekleta se trudita s krščanskim katekizmom. Nekateri pa marajo za nj le malo in raje zanemarijo blagi čas v grešne veselice. To se je očtno pokazalo dne 11. januarija t. l. zvečer pri krčmarju V. J. v D. V kratkem je bila soba s plesalci napolnjena; godba je zasvirala in začel se je ples, kakor ob času Noeta. Vrstili in sukali so se par za parom. Kjer pa je ples in godba, tam je zaslepljenost fantov, pogubljenje deklet, žalost angeljev in veselje hudičev. Taki očitni plesi niso za nas hvala!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Včeraj je začel državni zbor svoje delo na novo ter vzame najprej v razpravo davek na sladkor. Le-ta zadéva v prvi vrsti Česko, kajti tam je največ tovaren za sladkor. — Sprave še ne bode tako k malu med česke in nemške poslance dež. zbora. Nemci še kratko in malo ne dadó roke za-njo. No, bode še pač treba časa, ki ozdravi bojda vse rane, tedaj tudi otročje kujanje Nemcev. — Našim, štajarskim Nemcem bôde najhuje v oči stol ministra za pravosodje. V Graškem dež. zboru so se še v zadnji seji hudo zagnali va-nj ter so mu ga z vso silo hoteli izpodnesti. Minister baron Pražak ima pač goropadni greh na vesti, ker misli, da so zemljiške knjige tudi za slov. kmeta in da se sme zato va nje vpisati kak dolg tudi slovenski, ne pa le nemški. To upije pa v nemško nebo in zato tolik hrup zoper njega. Naši, slov. poslanci so jih sicer mirili

a bilo je zastonj. Kar v dež. zboru leze in gre liberalno-nemško, prime se predloga, ki meri na to, naj pride g. minister na tožnjo klop, pred drž. sodišče. Ali iz tega ne bode nič, kajti že ces. namestnik, baron Kübeck, jim je rekel, da ne spada ta stvar čisto nič v področje c. kr. drž. sodišča. O tej seji štaj. dež. zbora govorimo še sicer na tanko, kedar dobimo nje zapisnik v roke. — Škofu P. Funderju prireja se v Celovcu spomenik in ima priprave za-nj posebni odbor v rokah. Stvar bi že bila prav, toda tem možem ne hodi toliko za čast ranjcega škofa, kolikor za nemško strankarstvo. — Koroški dež. predsednik je prav žive krvi, kajti rado mu zdrkne kaj z jezika, kar druge zbode. Tako je rekel v zadnji seji dež. zbora, da posilna delavnica v Ljubljani „ni kaj prida za kor. potepuhe, ker bojda preveč sloveni“. Se vé, da je ta „beseda“ zbodla Kranjce. — V Ljubljani so vse šole zaprli zavoljo osepnic. Tudi sejma nekaj časa ne bode v Ljubljani. — Dež. zbor se je živo potegnil za gimnazijo v Kranju. Vsi slov. poslanci so za to, da se ne odpravi, nemški pa narobe. — V dež. zboru v Gorici so premenili § 2 šolske postave, v novih paragrafih se pové na tanko, od kod naj dobiva krajni šolski svet denarja, kar mu ga je treba. Umeva se po sebi, da — iz davkov. „Slov. jez“, politično društvo v Brdih obnaša se dobro ter spominja po gostem vlado ali pa rodoljube na napake, naj jih odpravi, kdor jih more. — Odvetniki v Trstu so vsi po koncu. Kaj pa je? Dr. Dukič je govoril pri c. kr. dež. sodišču hrvaški, ne italijanski. To je v resnici velika hudobija! Tudi v dež. zboru v Trstu je prišlo vprašanje v razpravo, v katerem jeziku naj se dolg vpiše v zemljiške knjige. Sklenili so novo postavo in po tej bi se to naj godilo le italijanski. Slov. posl. Nabergoj in Nadlišek sta nasprotovala ali to se ve, da nista ničesar dosegla. — Istovski dež. odbor ni bil vzprejel prošnje hrv. občine Vrbenik, češ, da velja za-nj le italijanščina. Občina pa se je pritožila pri drž. sodišču in tu se je razsodilo, da je storil dež. odbor — krivo. Ta razsodba služi še kedaj našim slov. občinam. — Grof Apponyi poprijema od časa do časa ministra Tisza in njegovo vlado precej trdo, zadnji čas pa še posebej gledé stroškov ter misli, da jih drž. zbor dovoljuje Tiszi preveč in brez prave potrebe. Mož ima brž prav!

Vunanje države. Pri sv. Očetu je bila te dni deputacija katolikov iz Amerike, iz „Zedinjenih držav“. Deputaciji na čelu je bil kardinal Gibbons, nadškof v Baltimore. — V Florenciji je prišel francoski konsul — brž ko ne jud — s tamošnjo sodnijo navskriž in kar h krati je zagnal krik, da je v tem razžaljenje za francosko republiko. Človek pa bi mislil, da za to razžaljenje že ni take sile! —

Portugalski kralj je zbolel a bolezen ni nevarna, ako je zdravnikom verjeti. — Francoski vladi, to je sedanjim ministrom že „prede“ ter ne bode čudo, če pade vlada, ki nima nikjer prav zaupanja. Pri Wilsonu, zetu prejšnjega predsednika, bila je sodnijska preiskava, mož je izročil sam kacic 200.000 pisem sodniku v roke, se vé, da ne nevarnih. Le-te je lahko spravil v kraj, saj je imel za to 3 mesece časa. — Francoska zbornica ni pritrdila, da se vzviša davek na pivo, pač pa na žganje. — Na meji med Francijo in Nemčijo je nov dogodek — za vojsko. Nemški carinski uradnik je vzel francoskemu lovcu puško ter ga je še po vrhu vrgel na tla. To je pač surovo dejanje a za to ni, da se začné že vojska. — Nemški cesar je dal dvema škofoma, poznansjkemu nadškofu in šlezijškemu knezoškofu visoko odlikovanje. Političnega pomena pa menimo, da ni v njem. — Bismarck tirja od drž. zbora denarja „za vojne stvari“, koliko pa da ga térja, to ostane — na njegovo voljo — tajno. — Ruski car je pisal do poveljnika v Moskvi, češ, da še ima upanje, da ostane vse pri starem, vsaj tri leta. Ljudje pa nimajo nič kaj vere v to pismo. Menda bode to že prav, kajti prihaja še vedno novih vojaških čet na meje Nemčije in Avstrije. To kaže vse drugo, le tega ne, da je Rusija za mir. — Ob meji Rumunije so necega hlapca prijeli ter ga natepli in velik krik je zato v Rusiji, češ, da si ruski ljudje niso več varni življenja. Sirote! Čemu pa gredó tujim ljudem na pot? — Bolgarski knez potuje sedaj po svoji deželi. Njegova mati ga spremlja. Kar pa se izvé o tem njegovem potovanju, ni posebno veselo za kneza. Ljudje, posebno pa še vojaštvo ne kaže jima posebne ljubezni. To je vredno obžaljevanja, ali kaj čemo, ako je tako v resnici? — Turčija ne more plačati dolga Rusiji ter se izgovarja s tem, da je v večih krajih lakota. Ona mora tedaj za te ljudi skrbeti, ki so v stiski. To je že resnica, ali težko, če vzprejme Rusija ta izgovor za dobro. — V Abesiniji se bojda že tepó Italijani in Abesinjci in če gre kaj vere poročilom iz Italije, godi se Italijanom dobro. Italijani pa nam naj ne vzmó za zlo, če mi nimamo trdne vere v njih zmage!

Za poduk in kratek čas.

Štirinajst dni širom sveta.

(Dalje.)

Spomenik sv. mučenika Janeza Nepomučana stoji na desni strani velicega altarja, ki je sv. mučeniku Vidu posvečen. Spomenik obstoja iz srebrne rakve, katero nosijo štirje veliki angelji, poleg katerih štirje manjši angelji svetijo. Rakva hrani ostanke sv. Janeza, zlasti

njegov jezik, ki je kakor jezik kakega živega človeka; če ga z iglo raniš, kri iz njega pogleda.

Zglavje rakve sloni na altarju, in nožje rakve na drugem altarju. Na tistem altarju, na katerem počiva znožje rakve, sem imel jaz čast meševati. Ko bi bili rakvo takrat odkrili, bi tedaj jaz svetniku v lice gledal. Na altarji pri zglavji je moj gospod tovariš daroval sv. mešo. Toda ne mislite, da so to veliki altarji, ampak altarčki so, ki so samo zbog svete teže, katero nosijo, znameniti.

Spomenik sv. Janeza je iz čistega srebra in tehta prè 36 centov. Spomenik je lep in drag; naj vam bo, to je res, pa meni ni dopadel, je celo nekako užalil moje srce. Zakaj pa? Vam že povem, pa ne da bi hotel komu svoje misli vsiljati, Bog ne daj; vsak naj ima svoje nazore, zato pa mi pustite tudi moje.

Kedar vidim kamenit spomenik na grobu, si šestokrat mislim: Ubogi človek! Šest šolnjevisoko so zemlje na tebe nametali, zdaj pa so še kamen na tvoje prsi zvalili, tako veliki, da ga je deset mož komaj valjalo. In mrzel kamen jako slabo znači ljubezen; in spomenike vendar stavi, ali bi vsaj mogla staviti le ljubezen. Ravno tako nepripraven je po moji sodbi tudi toti srebrni spomenik. O kako vendar teži truplo sv. Janeza, kakor bi mu prav železno srajco oblekli. Saj osoda sv. trupla ni, da bi ga srebrna teža na zemljo vlekla, ampak svetniki, ki so druge podučevali, — in sv. Janez je bil sloviti pridigar in spovednik, — „bodo sijali, kakor svetle zvezde na nebu.“

Ko bi spomenike iz ognja ali iz luči mogli napraviti, tisti bi mi bili po volji. Ogenj plapolala proti nebesom, kamor so svetniki mislili in hrepneli vse svoje žive dni.

Edini križ ali razpelo mi je na grobu po godu. Križ namreč pomeni križi-boži črez vse posvetno, in razpelo nam oznanjuje veseli glas: „Kedar bom povišan (na križi), bom vse na se potegnil“.

Vi bi tudi radi vedeli, zakaj sem na grobu sv. Janeza molil? Zakaj? Toliko namenov sem imel, da bi ne mogel več vseh naštetih; katerih pa se še spominjam, mi pa ravno tudi ni treba na glas oznanjati; saj veste, da jezičnost ni kaj prida, molčljivost, to je lepa reč, ki je Janeza storila sv. mučenika. (Dalje prih.)

Smešnica 4. Sodnik: „Vi, Sušnik, tedaj pravite, da vam je Pušnik ukradel sekiro? „Sušnik: „Ne, žlahtni gospod, ne, jaz ne pravim, da mi jo je ukradel, ampak pravim le, da bi jaz bil sekiro našel, ko bi mi je Pušnik ne bil pomagal iskati“.

Razne stvari.

(Zahvala.) Mil. knezoškofu, Nj. ekselenciji Jakobu Maksimilijanu za velikodušni dar 100 gld. in pristop k društvu za pozidanje nove župnijske cerkve v Čadramu zahvaljuje se preponižno društveni odbor.

(„Narodni dom.“) Gospod Tomaž Mikl, trgovec in posestnik pri sv. Marjeti niže Ptuja, blagovolil je podariti Narodni čitalnici v Ptuju v korist „Narodnega doma“ svoj delež v znesku 50 gld. Za ta dar izreka mu podpisani odbor iskreno zahvalo. Odbor.

(Bralno društvo.) Bralno društvo v Ribnici na Pohorju priredi dne 5. februarja v hiši g. Fuchshoferja svoj redni zbor in veselico z naslednjim vsporedom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Slavnostni govor o 40letnici Njih Veličanstva cesarja Fr. Jož. in 50letnici papeževej, v zvezi z deklamacijo in petjem. 3. Igra „Županova Micika“ in 4. Volitev odbora in veselica. Vstopnina za osebo 30 kr. Začetek ob 4. uri popoldne. Odbor.

(Obč. zbor.) Posojilnica v Pišecah ima v g. Anton Vrstovšek a posloplju, dne 5. februarja 1888 popoldne ob 3. svoj štrtoletni občni zbor. Dnevni red: 1. Volitev načelstva. 2. Volitev pregledalca računov in njegovega namestnika. 3. Razni predlogi. Posojilnica v Pišecah ima v letu 1887 dohodkov 6190 gld. 20 kr., stroškov pa 5984 gld. 24 kr., torej prometa 12174 fl. 44 kr. Odbor.

(Vabilo) k občnemu zboru čitalnice Mozirske v dan 26. januarja 1888 v 5. uri zvečer v čitalničnih prostorih pri g. Vrankoviču. Dnevni red: 1. Poročilo odborovo. 2. Račun od leta 1887. 3. Volitev novega odbora in 4. Nasveti in predlogi.

(Premeščenje.) Č. g. Nik. Zitz, c. kr. vojaški župnik v Gradcu, gre na Dunaj na enako službo, v Gradec pa pride č. g. A. Lešak, doslej c. kr. vojaški župnik v Inomostu.

(Slov. slovstvo.) V Ljubljani izšla je 1. številka „Dom in Svet“, v lični obliki velike osmerke, iz „kat. tiskarne“, iz „Narodne tiskarne“ pa „Slovanski svet“ v veliki čvortorki in 30. snopič „Štritarjevih zbranih spisov“ iz Kleinmayerove in Bambergove tiskarne.

(Požarno društvo.) V Račah imajo požarno društvo in to je, kar nas veseli še posebej, vse v rokah poštenih, slov. mož.

(Hranilnica.) Gospôdo v Mariborski hranilnici obhaja menda strah sklepa, da ne vzprejme prošenj, ako je v njih kaka beseda slovenska, zato pa upije, kakor otrok, kedar ga je strah, po „M. Z.“ v širi svet, da ne pozna strahú ter ostane pri svojem sklepu. Nikar toliko upitja, gospôda, saj se poznamo!

(Lesna zadruga.) Društvo lesnih trgovcev v Mariboru je imelo v nedeljo dne 22.

januvarija svoj občni zbor. Zanimivo je v njem to, da je nek odbornik predložil, naj društvo preneha, češ, da „ne more nič kaj naprej“. Za to krat še predlog ni obveljal, ampak samo društvenino so znižali na 1 gld.

(Jour fix.) V slov. čitalnici v Mariboru je imel č. g. A. Meško, korni vikar, zadnjo nedeljo govor o „potih spoznanja“ ter se mu je javno izrekla za-nj hvala.

(Mrak.) Luna mrkne prihodnjo soboto v noči ob 10. uri 10. min., celo pa še le po 12. uri in 49. minuti.

(Uboštvo.) V Kamnici pri Mariboru imajo v krajnem šolskem svetu g. A. Zwettlerja, za načelnika in za namestnika g. J. Grubitscha, oba trgovca iz Maribora. Tedaj še za ta pičli posel nima Kamnica svojih mož in jemlje si jih iz Maribora na posodo!

(Lažinevesta.) Pri sv. Janžu poleg Velenja je neka osem let omožena ženska med ljudmi zastavljala „cekine“; pravila je, da je nevesta in da jej je ženin kakor zádav ali aro dal nekoliko zlatov. Neka dobra ženica je vsedla na limance ter lažinevesti dva „cekina“ menjala z 10 gld., a pozneje je zvedela, da je za pošten denar dobila dve ničvredni tutiki, ali kakor igravci tudi pravijo: „Spielmarke“.

(Požar.) G. M. Plešivčniku pri Slov. Bistrici je zgorela v unem tednu žaga na par. Rešili niso iz nje ničesar in zgorelo je tudi veliko lesú, ki je ležal pri žagi.

(Vžitninski davek) v občini Pirešica, Dobrna in v sosedstvu, je zanaprej v najem vzel g. Lovrenčič in družnik. Da novima gospodoma malo nagaja, je neki tamošnji krčmar, ki je dozda sam s svojimi družniki bil najemnik, opustil točenje vina; toda kdor pozna razmere, on zna, da ta šala ne bo dolgo trajala.

(Duhovske spremembe.) Č. g. Tomaž Mraz, nadžupnik in dekan v Vuzenici, se je odpovedal župniji na Vidmu. Č. g. Matija Pavša, župnik pri sv. Martinu blizu Vurberka, je dne 19. januvarija umrl v 68. letu svoje dobe. Provizor postal je tamošnji kaplan, č. gosp. Filip Vihar. Kaplanija ostane prazna.

Listič uredništva: Č. g. M. K.: Hvala, pride v prihodnjem listu. — G. A. P. v Ž.: isto. — Č. s. B. v C.: Za ta list prepozno. — G. J. P. v L.: Nikar tako hudi! — G. K. Š. na P.: Kaj ne, da bo prav, če denemo Vaše pismo v koš? — G. Fr. L. tukaj: Vaš trud je zastonj, nas ne spravite „iz kože“.

Loterijske številke:

V Gradcu 21. januvarija 1888: 36, 88, 28, 86, 23
Na Dunaju „ „ 20, 13, 86, 44, 76

Krma konjska in živinska na prodaj. Kje? se zvé pri opravništvu „Slov. Gosp.“

J. C. Juvančič,

posestnik vinogradov na Bizeljskem, vinotržec v Ljubljani
priporoča Istrijska in Dalmatinska črna vina, po 18 do 24 kr. in garantira za naravno barvo in vrsto. Za mešanje s kislim vinom in barvanje posebno ugaja.

☛ Pokušnje nad 56 litrov po povzetju. ☛ 7-10

☛ Nove izdaje! ☛

Nastopne molitvene in poučne knjige so izšle v novih izdajah, in sicer:

Sv. Alojzij, ali šestnedeljna pobožnost v čast sv. Alojzija. Pridjane so molitve za občno službo Božjo in življenje sv. Stanislava Kostka. Spisal V. Lah. — V. natis. V polusnje vezana z marmornatim obrezkom 45 kr.; v usnje vezana z marmornatim obrezkom 60 kr.; v usnje vezana z zlatim obrezkom 80 kr.; v usnje vezana z zlatim obrezkom in pozlačena 1 gld. 10 kr.

Getzemani in Golgata, šola ponižnosti, pokorščine in ljubezni do smrti. Bukve premišljevanja in molitve k časti britkega trpljenja in smrti našega Gospoda Jezusa Kristusa, po premišljevanju pobožne nune Ane Katarine Emerih in po spisih najimenitnejših častilcev presvetega trpljenja našega Zveličarja. Spisal J. Volčič. — IV. natis. V polusnje vezana z marmornatim obrezkom 1 gld. 10 kr.; v usnje vezana z marmornatim obrezkom 1 gld. 30 kr.; v usnje vezana z zlatim obrezkom 1 gld. 70 kr.

Naša ljuba Gospa, Presvetega Srca. Poučivne in molitvene bukve častilcem Matere Božje. Iz nemškega posnel Janez Volčič. — III. natis. V usnje vezana z marmornatim obrezkom 90 kr.; v usnje vezana z zlatim obrezkom 1 gld. 30 kr.

Sveta ura moliti Jezusa v Zakramentu ljubezni Božje ali: Obiskovanje presvetega Rešnjega Telesa in počeščevanje vselej neomadežane Device Marije, za vse dni v mesecu poleg sv. Alfonza Ligvorijana. Spisal Janez Volčič. — V. natis. I. Izdaja brez bratovščinske pobožnosti. V usnje vezana z marmornatim obrezkom 90 kr.; v usnje vezana z zlatim obrezkom 1 gld. 25 kr.; v usnje vezana z zlatim obrezkom in pozlačena 1 gld. 50 kr. — II. Izdaja z bratovščinsko pobožnostjo. V usnje vezana z marmornatim obrezkom 1 gld.; v usnje vezana z zlatim obrezkom 1 gld. 40 kr.; v usnje vezana z zlatim obrezkom in pozlačena 1 gld. 80 kr.

Te knjige se dobivajo v navedenih platnicah in po imenovanih cenah, pa tudi lepše vezane pri podpisnem in v vseh bukvarnah.

☛ **Cenik vseh mojih mašnih in poučnih knjig pošljem gratis po naročbi.**

☛ **Vse moje molitvene knjige so od Ljubljanskega knezoškofjstva dovoljeno.**

Mat. Gerber, Ljubljana,

(Josip C. Gerber),

založna trgovina s papirjem in knjigoveznico.

NB. Pri poštnih pošiljativah se plača od vsake knjige po 10 kr. več. 1-6

Zahvala.

Za prijzne dokaze blagega sočutja, kateri so se očitali med boleznijo in pri smrti posestnika in cerkv. ključarja

Janeza Flek,

izreka presrečno zahvalo visokočastiti duhovščini in vsem drugim za obilno udeležbo pri pogrebu.

Sevnica, dne 12. jan. 1888.

Žalujoča rodbina.

Oznanilo.

Na deželni sadje- in vinorejski šoli pri Mariboru vrši se poduk za viničarje od 5—17. marca t. l. Poduk bode obsegel ravnanje s trsom v spomladi in požlahtnjenje trsa in sadnih dreves. Tega poduka se lahko udeležijo Štajarci, kateri so dovršili 19. leto in se pečajo z vino in sadjerejstvom. Kdor se hoče tega poduka udeležiti, naj se oglasi pri ravnateljstvu imenovanega zavoda ustmeno ali pismeno vsaj do 25. februarja. Ubožnim poslušateljem se dovoli podpora 1 gl. iz deželnega zaklada.

V Gradcu, meseca januarja 1888.

Od štajarskega deželnega odbora.

Na prodajo, tudi v najem

prodajalnica z mešanim blagom, ki obstoji: dva štacuna, šest sob, štiri kleti, dve kuhinji, vrta, potem poslopja za magacine, hleva za osem glav živine in iz dveh plugov njive in travnika. Se da tudi v najem z vso opravo za štacuno. Več pové lastnica Alojzija Žagar, trgovka pri sv. Juriju v slov. goricah via St. Leonhard na spodnjem Štajarskem.

Prave voščene sveče,

katero lepo in varčno gorijo in od katerih se ne cedi, priporoča častiti duhovščini in cerkvenim predstojnikom

Franc Gert,

medar in svečar v Mariboru.

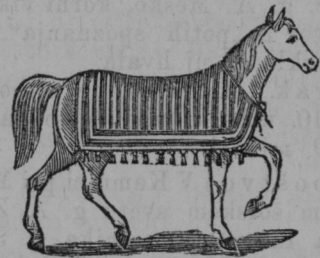
 Naročila od 5 kil naprej, izvršujejo se natančno in franko po pošti.

7—8

Hram za izvožnjo konjskih odej.

Prvi najcenejši vir!

Če konj zboli,
To kmeta boli.

Če se konj odeva,
Se lahko ogreva.

Čudovito oznanilo

vsem p. n. posestnikom konj!

Zavoljo colninske in trgovinske vojske z Rumunijo, Rusijo in Prusijo in ker je promet in izvožnja blaga prenehala, kakor tudi zaradi sedanjega vojniškega položaja in slabih razmer pri kupčiji, leži v moji zalogi več kakor sto ducatov konjskih odej, katere so bile odločene za izvožnjo v razne dežele, tako, da sem priložen svojo zalogo odej za vsako ceno razprodati.

Te moje odeje so od prve, večkrat premirane Dunajske tovarne odej pridelane, krasno izdelano težko blago, katere so si naročili najimenitnejši kavalirji, gospoda, gospodarji, posestniki konj in vozniki in so naše zavoljo svoje lepote, trpežnosti in cene najtoplejšo priznanje, o katerem se lahko s pričevali spričam

Razpošiljam vsem p. n. gg. posestnikom konj na Avstriji-Ogerskem in Italijanskem proti povzetju ali pošiljlatvi zneska:

konjske odeje prve vrste

190 cm. dolge, 130 cm. široke, najboljše, trpežne kakovosti, temne barve z pisanim robom, debele in tople, dobro izdelane, komad le

1.50

Novošegne odeje za promenado, temnožolte s sedmorednim robom, blizo 2 metra dolge in 1½ m. široke, najfinejše kakovosti, komad le

2.—

Krasne žvepložolte odeje za voznike in gospodo s četvernim širokim, črno-žoltim ali modro-rudečim robom, blizo 2 metra dolge in 1½ metra široke, lepo izdelane, kinč za vsakega konja komad le

2.50

Ako si tedaj hočete za svoje konje priskrbeti dobre, tople, lepe odeje, poslušajte se te ugodne prilike in naročite si takoj te resnično dobre odeje. Naročite nekaj za poskušnje in boste zadovoljni in me boste priporočali svojim znancem, zato Vam bodem hvaležen.

Blagovolite mi natanko naznaniti popolni naslov: Ime, stan, kraj, zadnjo pošto, deželo, da se ne bode zgodila nobena pomota.

S spoštovanjem

3—3

K. Zelinka,

Dunaj, Matthäusgasse št. 5.

Gospodarstvena priloga.

Priložena od kat. tiskovnega društva 4. štev. „Slov. Gospodarja“.

L. 1888.

26. januarija.

Štev. 1.

Poročilo o delovanju cesarjevič Rudolfovega sadjerejskega društva za Spod. Štajar.

(Konec.)

Visoko c. kr. ministerstvo za poljedelstvo, kateremu gre topla zahvala slovenskega prebivalstva, je tudi društvu darovalo 50 iztisov te knjige na povoljno razpolaganje. Društvo je ta lep dar po slav. okrajnih šolskih svetih tako razdelilo, da ste v vsakem šolskem okraju v področju okrožne sodnije Celjske dobili dve šoli po en iztis.

Visoko c. kr. ministerstvo pa ni samo s tem pokazalo društvu svoje naklonjenosti, temuč ga je tudi izpoznavši njegove za blagor poljedelskega prebivalstva lepe namene visokodušno podpiralo, za kar se mu tukaj izreka iskrena zahvala. Pri tej priložnosti nam je radostno omeniti, da je vis. deželni zbor štajarski tudi podpiral društveno delovanje. ravno tako slav. okrajni zastopi v Celju, v Ptuju, v Kozjem, v Slov. Gradcu, na Vranskem, v Ormožu ter slav. posojilnice v Celju, v Sevnici in v Mariboru; pa tudi posamezniki so, prepričani o blagem namenu društvenem, podpirali njegovo podjetje, med poslednjimi gré pač največa zahvala Nj. ekselenci, premilostnemu gospodu dr. J. Maksimilijanu Stepischneggu, knezoškofu v Mariboru — vsem podpirateljem najtopleja zahvala!

Predno poročilo končamo, nam je še na vesti vodilo, po katerem se hočemo ravnati v bodoče.

Glavni namen društva je stiskanemu kmet-skemu stanu na pomoč priskočiti ter mu iz bede pomagati v blagostan — kmetski stan je eden najvažnejših stebrov v državi, kateri pa je dokaj nekdanjih dohodkov ali popolnoma izgubil ali pa so se mu zdatno skrčili; stroški pa so se mu obilno pomnožili. Sadjarstvo pa je krepka žila, katera bode — ako Bog dá — odprla dohodkom v našo deželo novo pot, ter donašala lep dobiček.

Z zadovoljnostjo opazujemo leto za letom več domačih in tujih kupcev, ki obiskujejo zeleno Štajarsko ter kupujejo sadje, katero si je že pridobilo dobro ime na blizo in daleč.

Društvo si hoče prizadevati, da si to dobro ime ne le ohrani, temuč ga še povzdigne. Le najboljše ovočje (sadje), najskrbneje spravljeno, naj se razpošilja. Razven domačih treh plemen, po kojih se največ povprašuje, sevniške voščénke, štajarski mošancelj in trdika — zadnja se po-

šilja v Italijo in Indijo, pa njena lepa unajnost jo več priporoča, kakor njen okus — naj se le malo drugih plemen vzgojuje. Priporočali bi angleško zimsko, zlato parmeno, kanadsko reneto, veliko kaselsko reneto, rumeni belefler, Ribstonov peping, od zgodnjih plemen pa astrakan, rudeči in plamenasti kardinal. Ne veliko število plemen. ampak od vsakega plemena — po večo množino naj se postavi na trg — na prodaj.

Če tudi naj bi bila jabolka glavni sad v naših vrtih, vender ne smemo družih sadnih plemen popolnoma pogrešati. Po nekaterih legah bi se morda češnje, češplje, slive za izvažanje dobro sponesle. Tudi oreh ima svoje lege, kjer dobro obrodi; pozne hruške, breskve, donašajo tudi lep dobiček na posameznih krajih.

Začasno povpraševanje po sadji, ki je za stiskanje (prešanje), da daje pijačo, naj nas nikar predaleč ne izpelje! Sadimo raji izvrstno namizno sadje, pri spravljanju in odbiranju itak dosti odpade, kar pa je za stiskanje (prešanje) tudi dobro.

In če bi se ta naš glas uresničil, potem cesarjevič Rudolfovo sadjerejsko društvo obilnim naročilom in zahtevam ne bo moglo več zadostovati, za to pa nasvetujemo, da naj se ustanove drevesnice v občinah, okrajnih in pri grajščinah; mi bomo z veseljem postrezali z nepožlahtnjenimi dreveščeki, zlahtnimi cepiči in z drevesi za cepiče.

Društvo je pripravljeno po vsej moči na roko iti sè svetom in dejanjem onim, ki hočejo takšni vrt ustanoviti.

Da se plemena in njih vrednost bolj spoznavajo, naj se napravljajo razstave: kdor več vé, naj podučí sosedo, da prej dosežemo večih uspehov.

Naše društvo ima samo in edino le povzdigo sadjarstva na Spod. Štajarju pred očmi.

Z dnevnimi vprašanji, s politiko se naše društvo ni nikoli pečalo, pa tudi zanaprej se ne misli spuščati na to polje. V krogu našega društva ima vsakdo prostor, kdor ima le veselje in ljubezen do sadjereje, naj že bo političnega mišljenja kakoršnega hoče. Naše društvo je v prvo namenjeno kmetijskemu stanu v podporo, zato se uljudno vabijo k obilnemu pristopu vlč. duhovščina, posestniki in sploh vsi, ki pridejo v dotiko s kmetijskim prebivalstvom — da pospešujejo društvene namene.

S tem končamo poročilo o ustanovljenji društva, katero naj bode s svojo neprestano delavnostjo neusahljiv vir izdatnih dohodkov ter naj spominja še v pozna leta na važen dogodek, za vsakega avstrijskega državljana veselo zanimivi dan. na — dan 10. maja 1881.

Št. Jurij ob juž. žel., meseca oktobra 1887.

Valentin Jarc,
tajnik.

Dr. Gustav Ipavice,
ravnatelj.

Hugo vitez Berks,
ravnat. namestnik.

Vinske zadruge.

Iz Koroškega smo dobili dopis, ki se dotika važne stvari, prodaje vina. Mi nismo sicer po vsem teh misli, kakor jih podaja le-ta dopis, vendar pa mislimo, da je marsikaj v njem, kar zanima naše bralce. Zato ga podamo vsega, kakor je, o svojem času rečemo pa še tudi mi katero o tej stvari. Dopis se glasi:

Slovenskega vinogradnika tlačijo tri nesreče: 1. Trtna uš, 2. židovi in 3. revščina. Kaj storiti zoper trtno uš, za to imajo skrbeti poljedelsko ministerstvo in kmetijske družbe; tudi po časnikih se je v tem že dosti pisalo, zato hočem govoriti le o poslednjih dveh zlih.

V časih, ko so ljudje še pošteno vino točili in pili, je naš kmet svoje vino še lahko prodal in lepe denarje zanj skupil. Na Koroškem na pr. se je pilo skoro samo štajarsko vino. Ker namreč še ni bilo železnice, je bilo Korošcem štajarsko vino najbližje; iz Avstrije, Dolenjske, Hrvatske, Tirolske, Ogerske je bil prevoz z uprežno živino predrag. Ko so se pa dozidale železnice, začeli so na Koroško voziti vino tudi iz drugih dežel, največ iz Ogerske in Avstrije. Čeravno je namreč voznina na železnici nekaj krajcarjev več stala, nego iz Štajarske, vendar so zamogli blago nekaj boljši kup dajati, ker ga imajo na Ogerskem na izobilje. Na Ogerskem so se polagoma vse vinske kupčije polastili židovi, ker so videli, da nese to dosti dobička. Ogerskega kmeta so stiskali in odirali, posojevali mu že spomladi denar ali pa ga zakladali z žganjem, da so potem jeseni njegovo vino na pol zastonj v roke dobili. Ko so imeli vino tako dober kup v rokah, so ga lahko veliko ceneje dajali, nego štajarski vinogradnik, ki mora svoje delavce dobro plačati. Tako so naše štajarske vinorejce čisto v kot potisnili in jim prevzeli mnogo kupcev. Velike židovske hiše so najele svoje agente, ki so jih poslale po svetu vino ponujat. Koroškemu krčmarju je bilo bolj pripravno, da si vino kar naroči, namesto da bi sam po njega potoval na Štajarsko in pri tem trosil denar. Slovenski kmetje pa so po stari navadi gospodarili vsak za sebe, in ker vsak posamični ni mogel najeti

agenta, da bi po svetu vino ponujal, čakali so vsak s svojim vinom doma na kupce. Pa ti so zmirom bolj redko dohajali, ker so bili že od židovskih agentov polovljeni in preskrbljeni, zato je naš kmet dolgo čakal na kupca, in ko ga le ni bilo, je prodal svoje vino za vsako ceno kakemu vinskemu trgovcu. Židovi pa so imeli toliko kupcev, da jim je že pravega, pristnega vina zmanjkovalo, in začeli so vino sami izdelovati iz različnih esenc, barv, alkohola in drugih več ali manj škodljivih tvarin. To je bil začetek „umetnega“ ali židovskega vina. Čeravno je bilo blago slabo, imeli so pa agenti toliko bolj nabrušen jezik. Ker to vino ne raste na gorici, zato tudi od vinograda in od težkega obdelovanja ni bilo treba plačati ne davkov, ne dnine za delavce; kaj čuda, da je bilo tako vino po ceni! Brezvestni krčmarji so pa tudi le na ceno gledali, in so rajši tako slabo vino naročevali, da so imeli pri litru več dobička.

Tako stoji stvar še do današnjega dne. Imamo sicer postavbo zoper umetno vino, pa kaj pomaga, ker se ne izpolnjuje, kakor je povedal poslanec Miha Vošnjak v graškem deželnem zboru. Gosp. ces. namestnik je odgovoril, da se bodo taki kaznovali, ako se mu naznanijo. No, ako bi se vesten komisar na Koroško, n. pr. v Celovec poslal, tukaj bi se lahko prepričal, da se potoči več umetnega in pokvarjenega, nego pristnega vina.

Ker je slovenski kmet svoje vino slabo prodajal, zraven pa moral nositi visoka in težka plačila, zadela ga je tretja nesreča, namreč revščina. Ta revščina ga še zdaj sili, da mora včasih svoje vino prej prodati, nego je zrelo, in sicer za polovico prave cene, ali pa se zadovolji, in mora plačevati obresti od dolga in tako ima dvojen davek: uni pa, ki vino sam naredi, nima davka. ne dragih delavcev, tak pač lahko obogati.

Zdaj se pa vprašajmo: Kako bi se dalo pomagati? Kako bi zamogli naši vinogradniki svoje vino za pošteno ceno prodati in ogerskim ter avstrijskim židom spet pivce prevzeti?

Štajarski kmetje ste si že nekoliko pomagali, da ste si osnovali svoje posojilnice, katere vas varujejo oderuhov. Zdaj bi vam jaz pa še svetoval, da si napravite vinske zadruge. Te si mislim tako uravnane: vsak vinski kraj si postavi velik vinski hram, in si izvoli nekaj poštenih mož, kateri vodijo vinsko zadrugo. Kedar je kmet vino pridelal, mu ni treba kupcev iskati in blaga pod ceno prodajati, ampak on pripelje ves svoj pridelek v skupni hram. Načelnik, ali kdor je za to postavljen, zapiše natanko, koliko je vsak vina pripeljal in kateri sod, katera sorta je od tega ali od družega. Ko je vino vsega kraja skupaj, začne ga zadruga prodajati.

Kedar tuji kupci pridejo, in zvedô, da oben kmet nima nič vina, ampak da je že vse v zadrúžni kleti, potem ne morejo revnega kmeta nič stiskati, ampak plačati morajo ceno, kakor juo zadruga postavi. Revnim kmetom pa naj zadruga nekaj denarjev našteje, da imajo za prvo potrebo; ostalo pa dobijo, kedar se vino proda. Najbolje bo, če vsi kraji tako naredijo: da bo kupec, ko se mu vino v tem kraju predrago zdi, in ko odide v drugi kraj, tam našel zopet tako zadrugo, katera bo tudi pošteno ceno zahtevala. Tako bo primoran, kupiti tu ali tam, vselej pa pri zadrugi. Kedar si zadruga nekoliko opomore, bo lahko revnim posestnikom tudi že spomladi kak goldinar naprej dala na račun jesenskega pridelka. Tako kmetom ne bo treba v stiskah dolgo delati; lepo in trdno bodo gospodarili z združeno močjo.

Vodstvo zadruga bi se moralo okrog ozirati in skrbeti, da najde dovolj kupcev in spravi blago v denar, kateri se potem kmetom izplača vsakemu, kar mu gre. Ako bi se pa vino slabo prodajalo, poskrbeti mora zadruga, ki to ložej stori, nego posamičen posestnik. Agentov najeti ne kaže; kajti krčmarji večinoma gledajo le na dobiček, in ne bodo jemali vina od naših zadrug, ki poštenega blaga ne morejo po tistej ceni dati, kakor židovi svojo brozgo. S krčmarji na Koroškem ni nič, te je treba kar na strani pustiti. Naše vinske zadruga si morajo kupiti lastne hišice v Gradcu, Celovcu, Beljaku, Leobnu, Brucku, Volšperku in takih mestih, in dobiti morajo pravico, da smejo točiti svoje lastno vino. V Celovcu nek Madjar prav dobro toči, tudi nek štajarski graščak ima dobro obiskano vinsko pivnico. Ljudstvo že zna razločiti dobro vino od slabega, in bo naša natorna vina rado pilo, druge krčme pa popustilo. Krčmarji so pa tukaj taki, da imajo rajši prazno hišo, ali pa samo pivo točijo, prej ko bi si naročili pošteno vino. V časih tudi židovsko vino po isti ceni plačajo, kakor se kupujejo naša vina, pa rajši vzamejo od žida ali Ogra iz golega sovraštva do Slovencev, katerim ne privoščijo zaslužka. Ljudstvo pa gre tje, kjer dobi dobro blago, zato mislim, da bodo naše pivnice dobro sbajale, ker bodo pošteno blago lahko celô nekaj boljši kup dajale, nego se dobi v tukajšnjih gostilnicah. Tu je vino sploh po 48 kr. liter; če ga bo vinska zadruga boljšega točila liter po 36 kr., bo imela dosti kupcev, in še sama lep dohodek. Ker ena sama zadruga ne more v vsakem mestu kupiti svoje hiše, naj se združijo vse slovenske zadruga v ta namen, in naj se dogovorijo, v katerem mestu se toči to, v katerem drugo vino. Stanovanja v najem vzeti, ne kaže, ker bodo sovražniki toliko časa vrtali in spletke kovali, da našo zadrugo zopet iz hiše preženejo.

Bučele.

(Konec.)

VII. Živež: Bučelice, ako hočejo sebe ohraniti pri življenju in izrediti mladiče svoje, rabijo za to svrhu treh reči: strdi, cvetnega prahu in vode. Neobhodno za življenje bučelicam je strd. Radi tega je skrbel Bog tudi za te živalice. Nahaja se obilno dreves in grmičja, ter cvetlic, kjer najdejo hrano. Nekaterim bo ljubo, ako postavim v „Gospodar“ le nekaj o tem, da razvidijo marljivost teh ljubih živalic.

a) Drevesa: 1. Lipa povsod raste in svojo vonjavo razprostira po „kresu“. Na njej imajo bučele najslajše ure, katero obiskujejo od ranega jutra do pozne noči. dá, še celo po noči ostajajo na njej. 2. Kostanj pravi in divji ima strd in cvetni prah. 3. Akacija je najti po pustih krajih ter cvete v juniji, dajóca v lepem vremenu dobro pašo. 4. Mačkovec se nahaja blizo vode, cvete v marciju in aprilu, je bogat na strdi in radi tega bučele veselo okolo njega brenčé. 5. Jelša se nahaja ob potokih, rekah in jezerih; cvete februarija in marcija, imajoča mnogo cvetnega prahu. 6. Vrba je blizo vod, cvetóca od marcija do maja. 7. Krhljika cvete ob istem času. 8. Jesen z jednako pašo. 9. Dob, na katerem dobé mano. 10. Jagnjed daje smolo: cvete v marciju in aprilu. 11. Breza daje v aprilu mnogo cvetnega prahu. 12. Smreka, mecesen, borovec dajo v ugodnem vremenu prav veliko mane, da strd po vejah kaplja in bučelicam prostora primanjkuje.

Sadna drevesa: 1. Črešnja, cvetoča v koncu aprila in v začetku maja. 2. Jablan. 3. Hruška. 4. Slive, ki cvetejo v maju in 5. Marelica dajó preobilno sladke strdi.

b) Grmovje: 1. Leskovica že cvete v marcu, dajóca samo cvetni prah. 2. Češmilje daje tudi nekaj strdi. 3. Malinje in 4. Robidanje cvete o koncu maja. 5. Resje takoj cvete ko sneg skopni. 6. Borovica, cvetoča v aprilu, daje prav mnogo strdi.

c) Zelišča: 1. Ogršico lahko primerjamo ajdini paší. 2. Bob, leča, grahorka, ki po leti cvetó, dajo dobro pašo. Vsa ta zelišča pa prekosi 5. Ajda, cvete od velike do male Gospojnice. Kadar ajda cvete, so bučele najpridniše. 6. Bela detelja in 7. Laška detelja daste bučelicam prav vesele ure. 8. Rade obiskujejo tudi resedo, timijan, pravi in divji žajbelj, materino dušico, kumin, janež, solnčne rože, lan, ričet, mak, leča, buče, lilijo in sploh vse cvetlice po njivah in senožetih. Kadar pa tega zmanjka, bi naj bučelarji skrbeli za takšne cvetke, ki tudi cvetó zunaj teh. Za to priporoča „Slov. Gosp.“ v svoji „Gospodarstveni prilogi“ štv. 135 na strani 539 te le: Boreč, balzamica (molilotus coeruleus), facelka (phacella tanacetifolia) in reseda. Seme teh cvetlic se dobi v vsaki semenariji. Take,

ki več let trpé, je gadovec (*echium vulgare*). Raste na kamenitih, suhih krajih, in cvete po leti in jeseni, je toraj imeniten za sejatev. Konečno je orjaška strdenica (*melilotus alba altissima*), imajoča obilo cvetja.

(Konec sledi.)

Dopisi.

Iz Maribora. (Kmetijska podružnica.) Da bi ne imelo vsako društvo dolžnosti, da obhaja enkrat v letu občni zbor. stavimo, da bi nihče ne znal za našo podružnico c. kr. štaj. kmetijske družbe. Tako pa dobimo vsaj enkrat v letu znamenje od nje. Letos je imela svoj občni zbor v nedeljo, dne 15. januarija in ni bilo brez vsega na njem. G. dež. poslanec, Karol Morré, je razjasnjeval misel, kako bi se dalo priti do tega, naj bi se kmetijski delalci, torej ljudje, ki so ali že v službi pri kmetih ali pa hodijo drugače k njim na delo, nekako zavarovali za stare dni. Ko bi se to le tako zlehka dalo, kakor si to g. „ljudski pesnik“ domišlja! Iz tega, kar je pri občnem zboru rekel, nismo se prepričali, če li zna g. poslanec za težave, ki stojé taki zavarovavnici nasproti, še manj pa nas je pregovoril, da so sredstva, po katerih si misli on, da pridemo do nje, izpeljiva. No, pa bodi mu! Mogoče, da nam bode knjižica, katero spisuje, oči odprla ter bomo mi tega potem le veseli. — Drugi gospod pa je nasvetoval, naj se potegne podružnica, oziroma nje odbor za to, da se bode v glavnih oštarijah ob železnicah povsodi tudi štaj. vino točilo in se to v posebnih listkih naznanjalo. Predlog se je vzprejel in želimo, da bi ne ostal le na papirju. Tajnik društva g. A. Stibler je predlagal, naj bi, kedar je mogoče, podružnica napravila na drugih krajih potovalno podučevanje o kmetijskih rečeh. Predlogu se ni nihče ustavljal, vendar pa nismo zapazili, da bi ga bili udje z veseljem vzprejeli. Dobro bi pa tako podučevanje vsekako bilo.

Iz Trbovelj. (Staro leto.) Preteklo leto je bilo v Trbovljah 88 parov poročenih, rojenih otrok je bilo 329, nezakonskih 45; umrlo jih je 178; štirje izmed teh so nesrečni bili pri rudokopu, na enega se je v krčmi razlil goreč petrolej ter je umrl vsled ran; ena ženska je padla iz stopnjic in je bila pričoma mrtva; eni deklici se je pri kotlu obleka ožgala, in akoravno je bila močno opečena, je vendar še ozdravela. Dne 3. prosinca je sedemdesetletni starček padel iz stopnjic tako nesrečno, da je še tisti dan umrl, pisal se je Janez Logar in je vžival obče spoštovanje. Drugih nesreč pa, hvala Bogu, nismo imeli.

V Trbovljah se ne bere veliko časnikov, kmečko ljudstvo se za nje malo briga. Neka-

teri izmed veščanov berejo „Südst. Post“ in „Gospodarja“. „Slovenec“ dohaja v Trbovlje v dveh številkah, „Narod“ ima dva naročnika, kar jih pa cika bolj na nemško in liberalno stran, ti berejo tudi „Deutsche Wacht“ in „Tagespošto“, ali teh je vendar malo. Radi pa berejo Trbovčani bukve sv. Mohorja; preteklo leto je bilo 99 udov pri Mohorskem društvu. V Trbovljah je mnogo knapov, vendar se o tepežih le redko čuje, še manj pa o tožbah; pri tožbah trpijo podplati in mošnja, posebno še veliko človeško srce, zato modri Trbovčani med seboj poravnajo, ako si pride kaj navskriž.

Raznoterosti.

(Nova krma.) V Ameriki je vse nekako velikansko in razločuje se ondašnje življenje precej od našega. Kaj bi se torej tudi svinjam ne godilo še bolje, kakor našim? Ne rečemo, da se godi našim slabo, saj vržejo oné še najhitreje kmetu dobička, toda pšenice jim pri nas ne daje še doslej menda nobena gospodinja, v Ameriki pa se jim daje. Pravi se, da je meso tacih svinj fino in se dražje prodaja, kakor drugo. Tako pa spravijo pšenico lepo v denar in ni jim je treba — ponujati, kakor se godi sedaj po gostem v naših krajih.

(Sušenje krompirja.) V novem času poskuša se tudi že sušenje krompirja. Kakor se zatrjuje, ni ta poskušnja brez koristi, kajti se ohrani krompir na tak način lahko delj časa in je posebno na ladijah krompir, če je dobro posušen, pripravna hrana. Suši se pa krompir zrezan na rezlje a mora se dajati poprej v razsoljo in spravi se še le potem v sušilnico.

(Lan.) Rigajski lan se sedaj priporočuje ter hvali, češ, da je najbolji. Vsled tega se ga seje čedalje več. Na Štajarskem se ga je lani 2958 kil razsejalo, na spodnjem delu pa ne veliko, le 624 kil. Dobro bi bilo, ko bi nam kateri gospodar razodel svojo skušnjo z njim.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tursica		Proso		Ajda	
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
Maribor 100 kg.	6 —	4 80	4 60	2 90	4 70	4 80	8 —							
Ptuj . 100 kg.	5 80	4 15	4 —	2 70	5 —	4 —	4 —							
Celje . . .	8 25	7 75	7 25	6 —	7 15	7 —	8 50							
Gradec 100 kg.	7 95	6 20	5 75	6 40	6 25	6 50	6 90							
Ljubljana .	6 30	4 75	4 48	2 70	5 38	—	—							
Celovec . .	8 —	6 08	3 90	5 45	5 73	—	—							
Dunaj	7 90	6 25	6 60	5 43	6 90	—	—							
Pešt. 100 kg.	7 28	5 65	6 30	5 58	5 90	—	—							